

RUS İMPARATORLUĞUNU DİRİLTME ÇABALARI

Moskova, bir zamanlar dünyanın yarısı üzerinde söz sahibiydi. Diğer ülkelerde ise milyonlarca taraftarı vardı. Bütün bunlara karşın, sistem ölüme mahkumdu. Çünkü, sistemin kuyusunu ka zanlar Moskovada yetişmekteydi. Fanatiklerin yerini pragmatikler, onların yerini ise hayasızlar almıştı. 1980li yılların başlarında ilk darbeler hissedilmeye başlandı.

Moskovanın son tecavüzü, sonunun başlangıcı oldu. Sovyet Ordusu Afganistanı işgal ettiği zaman bazıları, Moskovanın "As yaya Pencere" açtığını zannediyordu. Ancak, unutmamak gerekir ki, iki pencere arasında kalanı ceryan çarpar. "Afganistan Ceryanı" zayıflayan Sovyet toplumunun dağılmasına sebep olmuştur. Yenilen Sovyet Ordusu Afganistanı terk ettikten sonra, Afganistan yavaş yavaş Tacikistan kanalıyla Rusyanın içlerine doğru ilerlemeye başladı.

Ancak, Rus yetkililer, bu ilerlemenin durdurulacağını bildirdikleri gibi Afganistana beleni doğrultamayacak darbe vurulduğunu da beyan etmektedirler. Mesela, Rusya Cumhurbaşkanı Yeltsinin siyasi danışmanı ve Cumhurbaşkanlığı Şurası üyesi Andronik Migranyan, Afganistanın çok kötü duruma düştüğünü, burada ortaya çıkacak olan beylik ve küçük devletleri hiçbir ülkenin koruyamayacağını, en önemlisi ise Moskovanın 'Üçüncü Tarafın' bölgeye müdahalesini önleyeceğini iddia etmiştir.

Migranyan'a göre, Afganistanın etnik bakımdan parçalanmasın dan sonra ortaya çıkabilecek devletler, uzun zaman Rusyanın çıkarlarına tehlike oluşturamayacaklardır. Eğer, bu bölgede istikrarı koruyacak güçlü bir devlet ortaya çıkarsa, söz konusu devlet kendiliğinden Rusyanın askeri ve ekonomik etki alanına girecektir. Rusya, aynı zamanda Afganistanda ortaya çıkacak olan küçük devletlerin Türkiye, Pakistan, İran ve diğer ülkelerle ekonomik, askeri ve siyasi anlaşmalar yapmasını engelleyecektir.

Ancak, son gelişmeler Migranyanın ümit ve tahminlerinin gerçekleşmediğini göstermektedir. Afganistan savaşından sonra ilkin Tacikistanda ortaya çıkan Mücahitler, daha sonra Karabağ ve Çeçenistanda boy göstermeye başladılar. Mücahitler yavaş, lakin emin adımlarla Rusyanın içlerine doğru ilerlemektedir.

Eski Sovyetler Birliği Halk Temsilciler Meclisi milletvekillerinden Viktor Alksnis de 'Sovetskaya Rossiya' gazetesinde Tacikistan kanalıyla Orta Asyaya yayılmaya başlayan İslamın, oradan Rusya Federasyonuna doğru ilerleyeceği endişesiyle şunları beyan etmiştir:"Yakında ortaya çıkacak tehlikeyle ilgili önsezi, milletleri, özellikle de nüfusu az olan milletleri 'Büyük Rus Halkına' ve Rusyaya yakınlaştırmaktadır. Rusya, bunun karşılığında, kendisini çevreleyen jeopolitik gerçekleri gözden geçirmeli ve tek başına onların üstesinden gelemeyeceğini kabul etmelidir. "

Alksnis, tek bir devlet kurulması meselesinin yeniden gündeme geldiğini beyanla şunları ifade etmiştir:"Vatandaş bulduğum büyük devlet 1917 devriminden çok önce vücuda gelmiş, 1000 yıllık tarihi boyunca ismini defalarca değiştirmiştir. Goğrafi, siyasi ve diğer bakımlardan, Rusya, şu anda Rusya Federasyonu olarak bilinen

ülkeden çok daha büyüktür. Bu ismin geleneksel anlamı bakımından, Sovyetler Birliği gerçekte Rusyaydı. Sovyetler Birliği, onun yalnız devlet idaresi şekliydi. "

Alksnis'e göre, eski Sovyetler Birliği halklarını tedricle egemenlik ve bağımsızlığı redetmeye ve yeniden bir devlet çatısı altında birleşmeye mecbur eden üç önemli sebep mevcuttur:

- a) Ekonomik sebepler,
- b) Jeopolitik sebepler,
- c) Milli faktörler,

Sovyetler Birliğinin dağılması jeopolitik boşluk oluşturmuştur. Şimdi bir çok ülke bu boşluğu doldurmaya çalışmaktadır.

Sovyetler Birliğinin dağılması üç çeşit parçalanmaya sebep olmuştur:

- a) Aniden 15 bağımsız devlet dünya siyasi sahnesinde boy göstermiştir,
- b) Kommunist Partisi, silahlı kuvvetler, KGB ve ekonomi bakanlıkları gibi Sovyetler Birliğini ayakta tutan teşkilatların tabii parçalanması,
- c) Rusya ve diğer bağımsız devletlerde, bazı bölge ve rayonların muhtariyet, egemenlik ve hatta bağımsızlık taleplerinin güçlenmesi.

Yoğun devlet ve kimlik arayışları, yeni bağımsız devletlerde merkezden uzaklaşma eğilimini güçlendirmiştir. Modern dünyada devletlerin, kendilerine meşruiyet kazandıracak milletlere ihtiyacı vardır. Devlet kuruculuğu prosesi, siyasi toplumun ayırıcı özelliği ve kimliğinin belirlenmesine yönelmektedir.

Demokratikleşme prosesi, mahalli liderlerin kendi halkına yakınlaşmasına ve Moskovadan uzaklaşmasına hizmet etmektedir. Demokratikleşme prosesi, bağımsızlığın ilk heyecanlı günle rinde, yeni bağımsız devletlerin liderlerini, Moskovadan maksimum bağımsızlık kazanmaya zorlamıştır. Söz konusu liderler, mevcut ortamda, ülkelerinin ortaklarını değiştirmenin ve ekonomik bağımlılığını azaltmanın yollarını aramıştır. Bilindiği gibi, Sovyetler Birliği, yekpare ve birbirine bağlı emperyalist bir sistemdi. Cumhuriyetler, enerji, gıda maddeleri, yedek parça ve mali yardım bakımından birbirine bağımlıydı.

Bu eğilimin bir gecede yok olup gitmemesine karşın, bu cereyanların kopma ve parçalanmasını, 1991-1992 de gerçekleşen 'Kuruma ait' parçalanma izlemiştir. Bu da yeni bağımsız ülke liderlerini, bağımlılıklarını değiştirmeye sevk etmiştir.

Merkezden uzaklaşma eğilimini, sınır bölgelerinde daha açık bir şekilde görmek mümkündür. Baltık Cumhuriyetleri, maddi yardım ve ticaret ilişkileri için Skandinavya ve Batı Avrupa ülkelerine yönelmiştir. Ukrayna ise, Rusyaya olan enerji bağımlılığını azaltmak için Merkezi ve Batı Avrupa ülkelerine yüz tutmuştur. Orta Asya ülkeleri ise doğuda Çin ve Doğu Asya ülkeleri, güneyde Türkiye, Pakistan, İran ve Suudi Arabistan gibi müslüman ülkeler, batıda ise Amerika ve diğer Avrupa ülkelerine

yönelmişlerdir. Rusya Federasyonunda da bu tür merkezden uzaklaşma eğilimi görülmüştür. Mesela, Rusyanın Uzak Doğu bölgesi, Doğu Asyanın ekonomik bölgesiyle bütünleşmek isterken, Sankt Peterburg, Kuzey Avrupa ülkeleriyle bişleşmek istemektedir.

Paralel baskılar, özellikle Rus saldırganlığı ihtimaline karşı, yeni bağımsız devletleri, dış askeri ve siyasi koruma kaynakları aramaya mecbur etmiştir. Fakat, yeni bağımsız devletler, bazen bunu kendi aralarındaki anlaşmazlıklar için de yapmışlardır. Ukrayna ve Baltık cumhuriyetleri, batının güvenlik sisteminde yer almak için NATO'ya kabul edilebileceklerini ümit ediyorlardı. Azerbaycan ise, Karabağ savaşıyla ilgili olarak, yardım için Türkiye ve İrana yüz tutmuştur. Hemen hemen bütün yeni bağımsız devletler AGİT'e üye olmuştur. Hatta, Gürcistan, içsavaşta ara buluculuk etmesi için AGİT'e baş vurmuştur.

Ancak, yeni bağımsız devletlerin, egemenliklerini sağlamlaştırmaya yönelik ilk çabalarının bahaya mal olacağını anlamaları uzun sürmemiştir. Bu gelişme kendisini 1993-1994'te ispatlayan merkezci eğilimi güçlendirmiştir.

Devletlerarası ekonomik ve ticari ilişkilerin, özellikle Rusyayla bu tür ilişkilerin kopmasının doğurduğu problemler, yeni bağımsız devletlerin bazılarını maksimum bağımsızlığın bedelini yeniden gözden geçirmeye mecbur eden en önemli faktörlerden biridir. Bazı devletlerde eski komünistlerin seçimlerden zaferle ayrılmasının temelinde de aynı faktör yatmaktadır.

Bazı ülkelerdeki Rus azınlığın seferber edilmesi de ilave merkezci gücü oluşturmaktadır. Ekonomik zorluklar ve vatandaşlık kanunuyla ilgili endişeler, yeni Bağımsız Devletlerdeki Rus azınlığı siyasi haklarını korumak ve ilgili devletin Rusyadan telep ettiği bağımsızlığın ölçüsünü yeniden gözden geçirmeye zorlamak için seferber etmiştir.

Dış askeri ve siyasi korumayı aramanın onu elde etmekten daha kolay olduğunun anlaşılması ise, merkezden uzaklaşma eğilimini zayıflatan diğer bir unsurdur.

Moskova, NATO veya Amerikanın Ukrayna ve Baltık Cumhuriyetlerini koruması altına almasını açıkça tahrikçilik olarak değerlendireceğini bildirmiştir. Aynı zamanda, dış güçlerin, Rusya sınırlarındaki anlaşmazlıklara müdahale etmesi de Moskovayla karşıdurma anlamına gelecektir. Türkiye ve İran, bu sebeplerden dolayı Azerbaycan Ermenistan savaşına karışma konusunda oldukça dikkatli davranmaktadır.

1992'den beri, Rusyadaki emperyalist güçler toparlanmaya ve güçlenmeye başlamıştır. Rus Emperyalizm mekanizması kendisini çeşitli şekillerde göstermektedir:

a) Rusya, yeni bağımsız devletlerde yaşayan Rus azınlık arasındaki bölücü unsurları tahrik etmiş ve onlara gerekli yardımı yapmıştır.

Rus Toplumlari Kongresi Başkanı, 30 yaşındaki Dmitri Rogozin, haftalık 'Moscow News' gazetesiyile röportajında, Beyaz Rusya, Kırım, Ukrayna ve Kazakistanı da içine alarak, bugünkü Rusya sınırlarının genişleyeceğinden emin olduğunu bildirmiştir.

Rusya dışında yaşayan Ruslara çifte vatandaşlık verilmesini ilk defa teklif eden Rogozin olmuştur. Onun bu teklifi Rus yetkililerince kabul edildiği gibi, resmi siyasete de dönüşmüştür. Rogozine göre, çifte vatandaşlık, milletin bölündüğünün bir işaretidir.

Rusya dışında yaşayan Rusların, söz konusu ülkeleri terk etmeden resmi Rus vatandaşı statüsü kazanması, yeni bağımsız devletler için en büyük tehlikeyi oluşturmaktadır. Böyle bir önlem, Rusyanın, söz konusu vatandaşlarını koruma bahanesiyle, onların içişlerine karışmasına zemin hazırlayacaktır.

Rus yayılcılığını kaçınılmaz hale getiren, eski Sovyet cumhuriyetlerinde yaşayan 25 milyon Rustur. Rus tarihçi V. O. Kliuçevski 1937'de şunları yazıyordu:"Sömürgeciliği, Rusyayı terk etmiş muhacirlerin yardımıyla gerçekleştirmek, her zaman Rus hayatının en önemli özelliklerinden birini oluşturmuştur. "

Görünen o ki, Rusya parça parça imparatorluğu diriltmeye çalışıyor.

b) Söz konusu ülkeler Rusyaya olan borçlarını ödeyemediği veya onun milli çıkarlarıyla ilgili taleplerini geri çevirdiği zaman, Moskova onlara karşı ekonomik tehditler ileri sürmüştür. Mesela, Moskova, bazı ülkelere verdiği gazı kesmiştir.

b) Rusya, ilgili cumhuriyetin Bağımsız Devletler Topluluğuna girmesini sağlayacak siyasi fraksiyonları açık ve gizli olarak desteklemiştir. Mesela, Gürcistanda Şevardnadzeyi kurtarmak için bu cumhuriyete Rus Ordusu yerleştirilmiştir. Gürcistan da buna karşılık Bağımsız Devletler Topluluğuna girmiş ve Rusyanın bu cumhuriyette üç askeri üs kurmasına izin vermiştir.

Moskovanın eski Sovyet cumhuriyetlerine askeri müdahalesi, Rus yayılcılığı için potansiyel bir araçtır. Batı ülkeleri, Moskovanın ülkenin doğu ve güneyinde nüfuzunu artırmasını engellemek istemiyor. Rusyanın, sınırları boyunca izlediği siyaseti değiştirdiğini gösteren herhangi bir belirti yoktur. Rusya için, sınırlarında istikrarı koruma ve eski Sovyet cumhuriyetleriyle yakın ilişkiler kurma, dış siyasetinde en önemli yeri tutmaktadır.

Baltık Cumhuriyetlerinin batıya yakınlaşmasıyla, yeni bir doğu-batı haritası çizilmektedir. Kafkasya ve Orta Asya cumhuriyetleri Moskovanın etki alanı içindedir.

Bazı batılı ülkeler, İslam Fundamentalizmini ve Avrupa ülkelerine yapılan narkotik madde kaçakçılığını önlediği için, Tacikistandaki Rus ordusunu istikrar unsuru olarak görmektedir. Rus yetkililer, ülkede istikrarı sağlamanın, Rusyanın geleneksel rakipleri olan Türkiye, İran ve Çine karşı siper görevi yapacağını iddia etmektedir. Bunun için Rusya, eski Sovyet cumhuriyetlerinde askeri üs kurmak istemektedir.

Rusya, Ekim 1994'ün sonlarına doğru, Ermenistana askeri uçaklarını yerleştirmeye başlamıştır. Ermenistan Savunma Baka nı S. Sarkisyanın verdiği bilgiye göre, Rus Hava Filosu son zamanlarda imzalanan Rus-Ermenistan Savunma Anlaşmasına uygun olarak yerleştirilmektedir.

Rus Savunma Bakanı General Pavel Graçov da Ekim başlarında Kafkasyadaki 5 askeri üsse 5 bin asker yerleştirileceğini beyan etmiştir. Kafkasyadaki 5 askeri üssün 3'ü Gürcistanda, 2'si Ermenistanda bulunacaktır. Diğer taraftan, Rusya, Kafkasyada 38ci Orduyu kurma gayretleri içindedir.

Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra, emperyalizm arzuları ilk defa 1991de Rus Dış Siyasetinde kendisini bütün çıplaklığıyla göstermeye başladı. Ruslar, eski sömürgelerini "Yakın Hariç" ve kendi nüfuz dairesi olarak görmekte, ihtilaf merkezlerini alevler içinde tutmak için "İnce" araçlardan istifade etmektedirler. Dağlık Karabağ, Alma-Ata, Fergane, Baltık Ülkeleri, Gürcistan, Osetiya, Dinyester Bölgesi, Tacikistan, Ukrayna, Kırım ve nihayet Çeçenistanda baş gösteren olaylar bu "İnce" siyaseti ispatlamaktadır. Bu "İnce" siyaseti ve araçları daha iyi kavrayabilmek için Rus Dış Politikasının temel unsurlarına kısa bir göz atmak yeterlidir.

Rus Dış Politikasının Esasları:

- a) Bağımsız Devletler Topluluğunun dış sınırlarını takviye etmek,
- b) Etkili Kollektif Güvenlik Sistemi oluşturmak için askeri ve siyasi sahada işbirliğini genişletmek,
- c) Eski Sovyetler Birliği topraklarında Rusyanın tek Nükleer güç statüsünün tastik edilmesini sağlamak,
- d) Rusya Federasyonunun eski Sovyet Cumhuriyetlerindeki askeri üsleri ve Rus Ordusunun statüsü ile ilgili meseleleri çözümlenmek,
- e) Rusya Federasyonu ve eski Sovyet Cumhuriyetlerinin askeri güvenliğini temin eden integre sistemi oluşturan altyapıyı ve kurumları muhafaza etmek,
- f) Eski Sovyet Cumhuriyetlerindeki silahlı anlaşmazlıkların genişlemesini, üçüncü tarafın söz konusu ülkelerdeki istikrarsızlıktan kendi çıkarları için istifade etmesini önlemek,
- g) Rusya Federasyonunun, BM Teşkilatı ve AGİT'in mandasına dayanan barışı koruma mekanizmasını geliştirme çabalarına katılma,
- h) Bu mekanizmadan, eski Sovyet cumhuriyetlerindeki yabancı askeri birlik ve üslerin rededilmesi içinde faydalanmak,

Bu belge, Yeltsinin emriyle 23. 4. 1993'te tastik edilmiştir.

Rusyanın 'Yakın Hariç' olarak nitelendirdiği Orta Asya, Kafkasya, Baltık Cumhuriyetleri ve diğerleri kendi milli kimliklerini belirlemeğe çalışmaktadırlar. Orta Çağda, bölgede medeniyetin çok yüksek olmasına karşın, Orta Asya devletleri hiç bir zaman tam bağımsız olamamış ve modern simasını bulamamıştır. Şimdi ise, ortaklarını, dostlarını ve rakiplerini tespit etmeye çalışmaktadırlar. Bu gelişme bir müddet daha devam edecektir.

Mevcut liderlerin, ülkelerini uzun zaman temsil edebilecekleri bir az şüphelidir. Kırgızistan Cumhurbaşkanı Asker Akayev hariç, diğer Orta Asya ülkeleri liderleri eski rejimin temsilcileridir.

Söz konusu liderler, siyasi ortamın olgunlaşmasına ve alternatif liderlerin ortaya çıkmasına fırsat vermemişlerdir.

Orta Asya devletlerinin gelecek liderlerinin çoğunun milliyetçi olacağı tahmin edilmektedir. Başka şekilde ifade edecek olursak, söz konusu liderler, Rus aleyhtarı siyaset izleyecek, Ruslar başta olmak üzere, diğer milli azınlıklardan faydalanarak devletin milli simasını güçlendireceklerdir. Ancak, bu tür bir siyaset gelecekte milli ihtilafların sayısının artmasına sebep olacaktır. Kazakistan, bu bakımdan bölgedeki en hassas ülkedir. Kazaklar kendi ülkelerinde azınlık durumundadır. Bu bakımdan, onların durumu düzeltmek için bazı tedbirlere baş vurabileceklerini tahmin etmek mümkündür. Eğer böyle olursa, Kazaklarla Rus milli azınlığı arasında sürtüşmeler arta ve ülkenin kuzeyinde çoğunluğu oluşturan Ruslar, ülkeden ayrılma girişiminde bulunabilir.

Özbekistan, bu konuda bölgedeki ikinci hassas ülkedir. Hemen hemen bütün Orta Asya ülkelerinde Özbek azınlığı bulunmaktadır. Türkmenistan nüfusunun % 9, Kırgızistan nüfusunun % 13, Tacikistan nüfusunun % 24 ve Kazakistan nüfusunun % 2'sini Özbekler oluşturmaktadır. Tacikistandaki büyük Özbek azınlığı, gelecekte anlaşmazlıkların kaynağını oluşturabilir.

Önümüzdeki on yıl içinde, Rusyanın bölgedeki nüfuzu azalabilir. Rusya, ekonomik bakımdan çekiciliğini kaybedecektir. Rusyanın yerini, Türkiye, Pakistan, İran, Çin ve Batı ülkeleri alacaktır.

Sovyet İmparatorluğunun yıkılmasında özel hizmetleri olan, ancak şimdi ise "Rus İmparatorluğunun" diriltilmesi için canla başla çalışan Aleksandır Soljenitsin son zamanlardaki röportajlarından birinde Kazakistan konusundaki düşüncelerini şöyle özetlemiştir:"1990'da Rusyanın, üç slav cumhuriyeti ve Kazakistanla birleşmesini arzu edebileceğimi yazmıştım. Ancak, bu birlik , tek bir devlet şeklinde olmalı, federasyon şeklinde olmamalıdır.

Kazakistanın kuzey ve kuzeydoğusunda özellikle Ruslar yaşamakta ve çoğunluğu oluşturmaktadır. Ancak, onlar bir çok bakımlardan ezilmektedirler. Azınlık, çoğunluğu nasıl idare edebilir? Kazakistan'da son zamanlarda yapılan seçimler de bunu ispat etmiştir. Batı, Nazarbayevi demokrat olarak tanımaktadır. Aslında o, bir diktatördür. "

Soljenitsin, Orta Asyayla ilgili genel düşüncelerini ise şöyle ifade etmiştir:" Rusya, bir asırdan beri Orta Asyayla sık ekonomik ilişkiler kurmuştur, ancak. manevi bakımdan bu ülkeler her zaman bize yad olmuştur Onların son zamanlarda aldığı ve milliyetçilik özelliği taşıyan bazı tedbirleri de bunu ispata yeterlidir. Söz konusu ülkeler, Alma-Atadan, Türkiyenin Ak Deniz sahillerine kadar "Tek ve Büyük Müslüman Devletini" kurmak istiyorlar. Ancak, bu fikir fantazi değildir. "

Dikkat buyurun, bu sözleri Jirinovski söylemiyor. Bunları dünyanın en ilginç yazarlarından biri sayılan Soljenitsin söylemiştir. Aslında, Soljenitsinin bu tür konuşmasının kendine özgü bir çok sebepleri vardır. Asıl sebep, "Müslüman

İmparatorluğu Kuruluyor" bahanesiyle, Amerika ve diğer Avrupa ülkelerini bağımsızlığını henüz kazanmış ülkelerin üzerine kışkırtmaktır. Sol jeniysin, diğer taraftan, dağılan imparatorluğun yerine nasıl bir imparatorluk kurulabileceği konusunda batıyı uyarmakta ve korkutmaktadır. Bunlar ise, aslında dikkatleri, kendilerinin kurmaya çalıştığı Rus İmparatorluğundan uzaklaştırmaktan başka birşey değildir.

Bilindiği gibi, Soljenitsinin en önemli tekliflerinden biri, müslüman cumhuriyetlerin Rusyadan ayrılmasıdır. Bir anlığına Soljenitsinin teklifini kabul ettiğimizi varsayalım. Bu tür bir eğilim milletleri hangi yöne götürür, onların başına hangi oyunların açılmasına sebep olur veya Rusyanın ekonomik yönden buna gücü yetermi?

Şunu kesinlikle belirtmek gerekir ki, Orta Asyada, karışık evlilikler hariç 8-9 milyon Rus yaşamaktadır. Onların büyük çoğunluğu Rusyadaki ekonomik, sosyal ve siyasi durumu ve yaşadıkları ülkelerde kendi konumlarını dikkate alarak, buldukları ülkelerde kalmayı tercih etmektedirler. Bütün bunlara karşın, 7-8 milyon Rusun Soljenitsinin sesine kulak vererek Rusyaya geldiğini varsayalım. Herşeyden önce, onların yerleştirilmesi, Rus ya hükümetine en az 50-80 trilyon Rubleye mal olacaktır. Elbette iş bununla bitmiyor. Rusya, onları yerleştirdikten sonra, güney sınırlarını yeniden çizmek ve güvenliğini sağlamak durumunda kalacaktır. Şu ana kadar, Rusyanın sınırlarının yalnız %10'u belirlenmiştir. Onun bütün sınırlarını şekillendirmek astronomik rakamlarla ifade olunabilecek masraflara sebep olacaktır. Devlet Duması uzmanlarının hesaplamalarına göre, bir kilometrelik sınır kuruluşlarını tamamlama en azından 1 trilyon Rubleye veya yaklaşık 5 milyon dolara mal olacaktır. Rusya, yalnız güney sınırlarını düzene koymak için 10-15 milyar dolar harcamak zorunda kalacaktır. Bütün bunlara, Rusyayla Orta Asya ülkeleri arasındaki ilişkilerde ortaya çıkacak sosyal, ekonomik, siyasi, etnik ve kültürel problemler de dahil değildir. Çünkü, Rusyanın Orta Asya ülkeleriyle ilişkileri, söz konusu ülkelerin hammadde kaynağı olduğuna dair tabii statüye dayanmaktadır. Bunu başka türlü izah etmek mümkün değildir. Özbekistanın yılda 5 milyon ton pamuk üretmesine karşın, o, bunun yalnız % 9-12 sini cumhuriyette işleyebilmektedir. Buna karşılık en büyük pamuk işleme kuruluşları İvanova Rayonunda inşa edilmiştir. İvanovada ise bir kilo dahi pamuk üretilmemektedir. Türkmenistanda yılda 80-84 milyar metre küp tabii gaz üretilmektedir. Türkmenistan, onun ancak %2-3 ünü cumhuriyette kullanabilmektedir. Gazın diğer kısmı Rusyaya gönderilmektedir. Rusya ise, onu Avrupa ülkelerine satmaktadır. Tacikistanda da yılda ortalama 800-900 bin ton pamuk üretilmektedir. Bunun yalnız % 7-8 i Tacikistanda tekstile dönüştürülmektedir.

Soljenitsinin teklifi "Olmayacak duaya amin demeye" benziyor. Diğer taraftan, onun teklifi, Rusya Federasyonunun içten parçalanmasına ve global karşıduruma sebep olabilir. Çünkü, Çeçenistanın bağımsızlığını hazm edemeyen Rusya, müslüman ülkelerin nüfuz dairesinden çıkmasını kabul edebilir mi ?

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nazabayeva bağlı Stratejik Araştırma Enstitüsü Başkanı Umirserik Kasenov 'Nezavisimaya Gazetada' Rusyanın, 'İslam Devleti ve İslam Fundamentalizmi' tehlikesini, Orta Asya cumhuriyetlerini yeniden kendi emri altına alabilmek için koz olarak kullanmaya çalıştığını ifade etmiştir. Kasenov, Rusyanın Orta Asyadaki emperyalist eğilimlerini ve bu bölgede yürütmeye çalıştığı "Parçalahükmet" siyasetini göz önünde tutarak düşüncelerini şöyle özetlemiştir:

"Rusyanın bu siyaseti;

a) İntegrasyon prosesine,

b) Orta Asya Devletleri Birliğinin kurulmasına,

c) Orta Asya Devletlerinin, ekonomik İşbirliği Teşkilatı ve diğer bölgesel teşkilatlarda aktif rol oynamasına,

d) Diğer ülkeler ve uluslararası teşkilatlarla bağımsız ekonomik ilişkiler kurmasına karşı çıkmasında kendisini açıkça göstermektedir.

Kasenov, Rusyanın Orta Asya cumhuriyetlerine askeri, ekonomik ve siyasi sahalarda gösterdiği baskılara da örnekler gös termiştir.

Bazı Rus yorumcular, Orta Asya konusunda Türkiye ile Rusya arasındaki rekabetin yeni bir şekil aldığını ve yeni döneme girdiğini ifade etmeye başlamışlardır. Mesela, 'Nezavisimaya Gazeta'nın askeri konulardaki yorumcusu Nikolay Plotnikov, Türkiyenin Orta Asya ve Kafkasyayla ilgili siyasetini değerlendirirken şunları beyan etmiştir:"Ankaranın jeopolitik planları, Kırım, Yugoslavya, Kıbrıs, Kafkasya ve Tacikistan kadar kaynar nokta olarak değerlendirmektedir. Türkiye, siyasi, ekonomik ve kültürel sahalarda Orta Asya ve Kafkasyaya sızmağa çalışmaktadır.

Türk gizli servisi elemanları son zamanlarda bu bölgelerde çalışmalarını genişletmiştir. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra, onun güney sınırı, geleneksel askeri, siyasi ve ekonomik liderden yoksun kaldı. Rusyanın sahip olduğu nükleer silahların sağladığı üstünlük te dahil, mevcut gücünün, şu anda statükonun korunmasına imkan sağlamasına karşın, Türk-Rus rekabetinin yeni bir döneme girdiğini söyleye biliriz. "

Ancak, bazı yorumcular ise "Türk Mucizesinin" eski Sovyetler Birliğinin Türk Müslüman cumhuriyetleri için çekiçliliğinin sebeplerini izah etseler de, yeni bağımsız devletlerin beklentilerinin Türkiyenin gücünü aştığını, bunun ise, Rusyanın Orta Asya ve Kafkasya cumhuriyetleriyle mevcut askeri, ekonomik ve siyasi ilişkilerini geliştirmesi için çok önemli bir fırsat yarattığını kaydetmektedir.

Türkiyenin, Orta Asya ve Kafkasyada nüfuzunun artmasıyla ilgili endişeler, özellikle Ortodoksların Türkiyeye karşı bir birlik kurmalarına sebep olmuştur. Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Moldavya, Ermenistan, Gürcistan, Romanya, Bulgaristan, Sırbistan-Karadağ ve Yunanistan da dahil, 16 eski Sovyet cumhuriyeti ve Balkan ülkelerinden olan parlamenterler Kasım/1994'te Atina'da yapılan toplantıda "Parlamentolararası Ortodoks Meclisi" kurulmasını karara almışlardır. Yeni teşkilat, dini ve etnik anlaşmazlıkların birleştirici Ortodoks ruhunda çözümlenmesine, etnik ve dini grupların korunması için etkili yöntemler bulunmasına yardımcı olacaktır.

Meclis, Rusya Parlamentosu Sosyal ve Dini Teşkilatlar Komite başkanı Viktor Zorkaltsevi genel sekreter seçmiştir.

Meclis, Rusya-Yunanistan ekseninde etrafında kurulmuştur, Balkanlarda ortak siyasi hedefleri teşvik edeceği tahmin edilmektedir.

Aslında Rusyanın karşılaştığı en büyük problem, kendisini imparatorluktan sonraki duruma adapte edememesiyle ilgilidir.

Çünkü, bu proses uzun zaman almaktadır. Rusya, imparatorluğun nasıl kaybedildiğini, bölgede ve uluslararası sahada nasıl yeni rol kazanacağını öğrenmek zorundadır. Bu uzun ve zor bir süreçtir. Ancak, problemin çözüme kavuşturulması, uzun vadede Avrasyada istikrar ve Rusyanın İslam Dünyasıyla ilişkilerini geliştirmesi için büyük önem taşımaktadır.

Geniş topraklara sahip Kazakistan Rusya için birinci, Özbekistan ise ikinci savunma hattını oluşturmaktadır. Kazakistan, Orta Asya ile Rusyayı ayıran hat üzerinde bulunduğu için Rusyanın güvenliği için büyük önem taşımaktadır. Kazakistanı, Tataristan ve Başkırdestandan küçük bir şerit ayırmaktadır. Bu yüzden Rus yetkililer, Kazakistanla karşı durmanın Rusyanın Müslüman bölgeleriyle ilişkilerini altüst edeceğini çok iyi bilmektedir. Bu tür bir anlaşmazlığın ortaya çıkması halinde, Rusya Federasyonu sınırları içinde yaşayan 18-20 milyon müslüman Rusyadan uzaklaşabilir. Bundan başka, Moskovanın, bağımsızlığına kavuşan Orta Asya cumhuriyetleri ve İslam dünyasıyla da ilişkileri bozulabilir.

Orta Asya cumhuriyetlerinin Rusyanın etki alanında kalması fikri, bu ülkelerdeki mahalli liderleri rahatsız etmeyebilir. Ancak bu, Rusyanın söz konusu ülkelerdeki girişimlerine engeller olmadığı anlamına gelmez. Orta Asya devletleri ve Rusyada, yakın ilişkilere karşı çıkan güçler mevcuttur.

Rusyanın Orta Asyaya müdahalesi "Hassas Konu" özelliğini koruyacaktır. Rusya, bölgedeki olayların gelişmesini tam kontrol edemez. Asıl problem, Rusyanın gelecekte, Orta Asyadaki tercihli pozisyonunu koruyabilmesi için siyasi yetenek ve iradeye sahip olup olamayacağıdır. Rusyanın yeniden emperyalist metotlara el atması, hiç şüphesiz, Orta Asyada direnişle karşılaşacaktır.

Rusyanın iddiacı dış politika izlemesi abartılmamalıdır. Rus ya hala ekonomik, askeri ve siyasi bakımdan zayıf bir ülkedir. Orta Asya devletlerinin şu anda büyük ölçüde Rusyaya bağımlı olmalarına karşın, onlar, yavaş yavaş ekonomik ve siyasi bağımsızlıklarını genişletiyor ve Moskovanın emirlerinden kurtuluyorlar.

Tacikistandaki olayların akışı, askeri çözüm yollarının geçici olduğunu, kalıcı çözümün ancak görüşmeler yoluyla sağlanabileceğini göstermiştir. Bu da, bir çok Rus yetkilisinin hala imparatorluk psikolojisini üzerinden atamamasından kaynaklanmaktadır.

Bilindiği gibi, Avrasyanın jeopolitik konumunda çok önemli değişiklikler olmaktadır. Böyle bir ortamda, karşıdurma, korkunç sonuçlar doğurabilir.

Rusya Bilimler Akademisi Avrupa Enstitüsü Müdür yardımcısı Sergey Karaganov da aynı görüşü paylaşmaktadır. Karaganova göre, uzun müddet devam edecek anlaşmazlıkların ve hatta savaşların eşiğinde olduğumuz gittikçe daha da belirginleşmektedir. Karaganov konuyla ilgili düşüncelerini şöyle ifade etmektedir: "Eğer eski Sovyetler Birliği toprakları üzerinde yeni devletler sistemi kurulmazsa, söz konusu dönem daha uzun sürebilir. Bu proseste, bazı devletler parçalanacak, bazıları diğer devletler tarafından yutulacak ve ancak belli başlı bir kaç

ülke yeni toplulukla birleşecektir. Avrasyanın bizim bulunduğumuz bölgedeki siyaset, giderek geçen asırda Avrupadaki siyasete benzemektedir.

Anlaşmazlıklar devamlı olarak genişlemekte, komşu bölgelerde, cumhuriyetlerde ve hatta bütün bölgede istikrarı bozmaktadır. Bundan dolayı terör ve göçmen akını başlamıştır. Yalnız Ruslar ve Rusça konuşanlar değil, başarabilen herkes kaçıyor. "

Rusyanın, eski Sovyetler Birliğinde, imparatorluk sonrası rol oynayabilmesi için ilkin kendisinin parçalanmasını önlelidir.

Parçalanma tehlikesi Rusya Federasyonunu harekete geçirmiştir. Rusya, ikili anlaşmalarla, Federasyonu oluşturan kurumları tam olarak kendisine bağlamaya çalışmaktadır. Bu yüzden Rusya Federasyonunu oluşturan cumhuriyetlerin bağımsızlık mücadelesine liderlik eden Tataristanın Rusyayla yetkilerin bölüştürülmesi konusunda anlaşma imzalamasını, hem iyi hem de kötü yönde yorumlamak mümkündür.

Tataristan, 1980li yıllardan beri yetkilerin çoğunun Federasyonu oluşturan cumhuriyetlere ve muhtar kurumlara verilmesi konusunda mücadele etmekteydi. Rusya Federasyonunda, Ruslardan sonra ikinci büyük etnik grubu oluşturan Tatarlar, daha çok ülkenin zengin milli servetlerinin kontrolünü kendi eline almak ve daha geniş siyasi otonomiye kavuşmak için mücadele etmekteydi. Önemli stratejik bölgede bulunan Tataristan, tabii gaz ve petrol üretmekte, sanyii üretimi bakımından Rusyada 8ci sırayı almaktadır.

Tataristan, geniş otonomi konusunda kararlı olduğunu göstermek için Rusya Federasyonunun bir parçası olmadığını ilan etti. Rusya Federasyonunu oluşturan cumhuriyetlerden yalnız Çeçnistan 1991de tam bağımsızlığını ilan etmiştir. Tataristanın turumu, 1992nin Kasım ayında kabul edilen Anayasasında açık ifadesini bulmuştur. Anayasaya göre, Tataristan egemen devlettir, uluslararası kanunlara tabiidir ve yetkilerin karşılıklı olarak bölünmesiyle ilgili anlaşmaya uygun olarak Rusya Federasyonu ile birleşmiştir. Tataristan Anayasası kabul edildiği zaman, bu tür bir anlaşma mevcut değildi. 32 ay süren karşılıklı görüşmelerden sonra Tataristan Cumhurbaşkanı Mintimer Şaymiyev ile Rusya Cumhurbaşkanı Yeltsin 15 Şubat 1994te Moskovada ikili anlaşmayı imzalamıştır.

Rusyanın, 1992de Federasyonu oluşturan kurumlarda çok yönlü Federasyon anlaşmasını imzalamasına karşın, ilk defa olarak bu tür bir anlaşma imzalamıştır. Bilindiği gibi, Tataristan ve Çeçnistan Federasyon anlaşmasını imzalamayı redetmişti.

Liberaller, Rusyanın Tataristanla imzaladığı anlaşmayı büyük bir memnunlukla karşılarken, milliyetçiler ona karşı çıkmıştır. Liberaller söz konusu anlaşmayı, Federe devletten çok uzak olan, aslında ise unitar bir devlet olan Rusyanın gerçek Federe devlete dönüşmesi yolunda ileriye atılan ilk olumlu adım olarak değerlendirirken, Tatar milliyetçiler, Tataristanın gerçek bağımsızlığını tanımadığı için ona karşı çıkmıştır. Bu arada anlaşma, Rus Milliyetçilerini de memnun etmemiştir. Onlar da söz konusu anlaşmayı, Rusya Federasyonunun tabutuna çakılan son çivi ve gerçek federasyon sistemine doğru ileriye atılan ilk adım olarak değerlendirmişlerdir. Parlamentodaki sertlik yanlısı milletvekillerini tahrik etmekten sakınan Yeltsin, onun

uluslararası bir anlaşma olmadığını, yürürlüğe girmesi için Dumada(parlamentoda) tastik edilmesinin gerekli olmadığını bildirmiştir. Tataristan ise söz konusu belgeyi, iki egemen devlet arasında imzalanan anlaşma olarak değerlendirmektedir.

Rusya, ikili anlaşma imzalanması için Tataristan liderlerine büyük baskı yapmıştır. Tataristan Başbakanı Muhammed Sabirov, anlaşma imzalanmazdan kısa bir müddet önce Kazanda yaptığı basın toplantısında Rusyanın büyük baskı yaptığını beyanla şunları söylemiştir: "Rus liderler, eğer Tataristan söz konusu anlaşmayı imzalamazsa, ülkeden geçen petrol boru hattını kapatacaklarını, diğer taraftan onun komşu Başkırdistandan petrol ürünleri almasına ve ürettiği petrolü ihrac etmesine engel olacağı tehdidinde bulunmuştur." Tataristan, petrol ürünleri bakımından Başkırdistana bağımlıdır.

Rusyanın bu tür bir anlaşma imzalamak için acele etmesinin bir çok sebepleri vardır. Birincisi, Moskova, Rusya Federasyonunun toprak bütünlüğünü koruma konusunda bir hayli endişelenmektedir. Diğer taraftan, Rusyanın Avrupa yakasını Sibirya ile birleştiren petrol boru hattı, elektirik şebekesi ve yollar, Tataristandan geçmektedir. Tataristan, Rusyanın bir tür ticaret damarıdır. Bu yüzden, Tataristan büyük stratejik ve ekonomik önem taşımaktadır. Rusyanın ürettiği petrolün % 7si Tataristanın payına düşmektedir. Stratejik savaş uçakları ve ağır makinelerin çoğu cumhuriyette üretilmektedir. Tataristan, gelişmiş makine sanayiine sahiptir.

Moskova, geniş otonomi verilmesini isteyen Tataristanın diğer cumhuriyetlere kötü örnek olacağından korkmaktadır. Zaten son zamanlarda, Rusya Federasyonunu oluşturan cumhuriyetlerde ayrılıkçı çabalar yoğunluk kazanmıştır.

Cumhurbaşkanı Yeltsinin Ekim 1993'te parlamento ayaklanmasını kanlı bir şekilde yatırtması, bazı cumhuriyetleri hizaya sokmuştu. Ancak, bu geçici özellik taşımış ve kısa müddet sonra Federasyonu oluşturan cumhuriyet ve özerk kurumlar yeniden daha geniş otonomi talep etmeğe başlamıştır. Şu anda, Tuva, Başkırdistan ve Saha (Yakutistan) cumhuriyetleri bu saha da oldukça aktif rol oynamaktadır. Kısa zamanda Sverlovsk ve Volga vilayetleri de onlara katılmıştır. Tahnimlere göre, diğer muhtar kurumlar da onları izleyecektir.

Rusya, vergi meselesini de çözüme kavuşturmak istiyor. Mevcut kurallara göre, özerk kurumlar vergileri toplayıp Moskovaya göndermekle yükümlüdür. Tataristan, Rusya Federasyonunun bir parçası olmayacağını ilan ettikten sonra, mali yönden de bağımsız olduğunu belirtmiştir. Böylece, Tataristan, cumhuriyette toplanan vergiler üzerinde kontrolü sağlamış ve Moskovaya verdiği yetkiler uyarınca vergilerin bir kısmını federal hükümete aktaracağını beyan etmiştir. Tataristan, topladığı vergilerin büyük bir çoğunluğunu elinde tutmaktadır. Genel kural olarak, Federasyona üye devletler topladıkları verginin bir kısmını Moskovaya göndermek zorundadır.

Moskovanın Tataristanla imzaladığı anlaşma, gelecekte diğer özerk kurumlarla imzalanacak olan anlaşmalara model oluşturacaktır. Yeltsinin, Federasyona bağlı kurumların idaresinden sorumlu yardımcısı Nikolay Medvedev son zamanlarda 'Nezavisimaya Gazeta' ile röportajında bu maksatlarını açıkça ifade etmiştir. Medvedevin sözlerine göre, Tataristanla imzalanan anlaşma, kısa vadede yalnız Rusya Federasyonunda istikrarın sağlanmasına yardımcı olmayacak, aynı zamanda gelecek için temel oluşturacaktır.

Bilindiği gibi, Tataristan 30 Ağustos 1990da egemenliğini ilan etti. 6 Kasım 1992de Anayasasını kabul etti. 21 Mart 1992 de cumhuriyetin statüsü konusunda referandum yapıldı. Moskova bu referanduma karşı çıktı. Ancak, referanduma katılma oranı bir hayli yüksekti. Seçmenlerin % 82si oy kullandı ve onların % 61. 4ü Tataristanın statüsüne "Evet" dedi. Bu sonuç, Tataristanın statüsünün etnik bir konu olmadığını, özerklik meselesini yalnız Tatarların değil, Rusların da desteklediğini göstermektedir.

Rusya Başbakanı Çernomirdin ile Başkırdistan Başbakanı Anatolii Kopsov, 25 Mayıs 1994te Rusya ve Başkırdistan arassında yetkilerin bölüştürülmesi ve işbirliği konusunda 10 anlaşma imzalanmıştır. Başkırdistan, Tataristandan sonra, Rusyayla bu tür anlaşma imzalayan ikinci ülke olmuştur.

Bu tür anlaşmalar imzalama sırası Çeçenistana gelmişken, bu cumhuriyette olaylar başka yönde gelişmiştir.

1994ün son aylarına doğu, Rusyanın eski Sovyet cumhuriyetlerine yönelik politikasında ustaca değişiklikler olmuştur. Ağustos 1994te bütün Rus askerleri Baltık Cumhuriyetlerinden çıkarılmış ve Moldavyada Rus yanlısı paralı askerler terksilah edilmiştir. Moskova, Sivastopolun bir Rus şehri olduğuyla ilgili kararnameyi şimdilik bir kenara koymuştur. Ancak, diğer taraftan Çeçenistana ordu göndermiştir.

Bir zamanlar, Rus Ordusu, Moskovanın siyasetinin tesbit edilmesinde önemli rol oynamaktaydı. Şimdi ise ekonomik çıkarlar kendisini ispat etmektedir. Rusyanın bu konudaki stratejisi oldukça açıktır. Ekonomik ve mali yardım bahanesiyle eski Sovyet Cumhuriyetlerini Moskovanın etki alanına sokmak için, söz konusu ülkeler üzerinde ekonomik hegemonyayı sağlamlaştırmaktadır. Bu hedefe varmak için kullanılan taktikleri şöyle özetlemek mümkündür:

a) Yeni bağımsız devletlerin milli paralarının değerden düşmesi ve söz konusu ülkelerin yeniden Ruble sahasına geri dönmesi, Rusya Federasyonunu oluşturan kurumlara uygulanan şartlara uygun olacaktır.

b) Moskovaya borcu olan ülkelerin malları, borçları için ödeme aracı olarak ele geçirilecektir. Cumhuriyetlerin enerji kaynaklarının birinci hedefi oluşturması tabiidir. Böyle bir tedbir, söz konusu ülkelerin Moskovaya bağımlılığını daha da artıracaktır. Moskova bu yöntemle, ekonomik potansiyelin büyük bir kısmını elinde tutacaktır. Mesela, Rusyanın GAZPROM şirketi, Ukray nada gaz ve petrol boru hattının gerçek sahibine dönüşmek üzeredir.

c) Borçlu ülkelerde çifte vatandaşlık uygulanacak ve muhaceret siyaseti sert kontrol altında tutulacaktır. Bu, mevcut ortamda, eski Sovyet cumhuriyetlerinde vatandaşların bir kısmının Rus vatandaşı olacağı anlamına gelir. Söz konusu kararın uygulanmasından sonra, vatandaşlar istedikleri zaman Moskovaya gelip Ruble satın alabilirler. İş adamları çifte vatandaşlıkla daha yakından ilgilenmektedir. Uzun vadede, söz konusu ülke vatandaşlarının büyük bir kısmı, Rus vatandaşlığını kabul edebilir. Bu tehlikeyi fark eden ve itirazlarda bulunan ilk ülke Kazakistan olmuştur.

Ancak, Türkmenistan rneğinde olduğu gibi, onun başlayan prosesi durdurması bir az zor olacaktır.

d) Rus ordusu, Bağımsız Devletler Topluluğunda "Barış Gücü" statüsü alacaktır.

Rusyanın LUKOIL petrol şirketi, herhangi sermaye yatırmadan Azerbaycan petrolerine ortak olmuştur. Lukařenko, Beyaz Rusyada "Rusyayla Birleřme" sloganı altında cumhurbaşkanı seğilmiştir. Ancak, Rusya, bu cumhuriyette geri çekilmiştir. Rusya Başbakanı Ćernomırdin Eylül 1994te para birliği kurulmasıyla ilgili ĉalıřmaların ertelendiğini bildirmiştir. Diėer taraftan "Rvanřist Siyasetin" kar ve zararları tartışılmaya başlamıştır. Bunlara paralel olarak, eski Sovyet cumhuriyetlerinde gözlenen önemli olaylardan biri, komşuların birbirine daha ĉok yaklaşması ve işbirliğini güçlendirmesidir.

Bilindiği gibi, ordu daha önce bazı şeyleri dikte ettirmekteydi. Ancak, barış gücüyle ilgili masraflar, ordunun bazı şeyleri dikte ettirmesini önlemekte, hatta orduda parĉalanmaya sebep olmaktadır. Sınırların korunması, diğer ihtilafly konulardan biridir. Moldavyadaki 14c Ordu Komutanı General Aleksandır Lebed, Rusyanın eski Sovyetler Birliğinin sınırlarını korumak zorunda olmadığını bildirmiştir. Böylece, eski Sovyet cumhuriyetlerinde Rus yayılmacılığını savunan önemli şahıslardan biri ilk defa olarak, Rusyanın milli sınırlarına geri çekilmesini teklif etmiştir. Ancak, bu, yine de Rusyanın, yeni bağımsız devletlere istediklerini dikte ettirmeyeceği anlamına gelmez.

Yeni Rus imparatorluğunun gelişmesini önleyecek üç önemli engel bulunmaktadır: Birincisi; Rusyanın yeni entegrasyonun ekonomik yükünü taşıyıp taşıyamayacağı belli değildir.

İkincisi; ülkeyi belalardan korumaya yönelen, sözüm ona "Milli Fikir", tutarlı bir şekilde formule edilmemiştir.

Üçüncüsü; Batı lkelerinin nasıl tepki göstereceği henüz belli değildir.

Rusya kamuoyunda da önemli değişiklikler olmaktadır. Mesela, 1993te yapılan kamuoyu araştırmalarında fikirlerine başvurulan vatandaşların %80i eski Sovyetler Birliğinin kendi vatani olduğunu beyan etmişti. 1994te ise fikirlerine baş vurulan vatandaşların %80inden ĉoėu Rusya Federasyonu, Ukrayna, Beyaz Rusya ve Kazakistanın kuzeyini oluşturan bölgenin kendi vatani olduğunu ifade etmiştir. Bu tür araştırmaları derinleřtirdikĉe, Rusların yalnız Rusyayı kendi vatanları saydıkları ortaya ĉıkacaktır.